

לא דיין תפליין בשבת ויום-טוב, ובו ב' סעיפים:

א *קִשְׁקֶשֶׁת (א) וַיּוֹסֶטֶט (ב) [b] (ב) *אָסוּר לְהִנִּיחַ תַּפְלִין, מִפְּנֵי (ג) שֶׁהֵם עֲצָמָם אוֹת, וְאֵם מִנִּיחִם בָּהֶם (ד) אוֹת אַחֵר (ה) *הָיָה וְזוֹלֵל לְאוֹת שְׁלֵהֶם: בּ בַּחֲבֹל הַמוֹעֵד גַּם־כֵּן (ו) אָסוּר לְהִנִּיחַ תַּפְלִין מִהַשָּׁמַע הַזֶּה בְּעֲצָמוֹ, שֶׁיִּמְנִי חוֹל הַמוֹעֵד (ז) גַּם הֵם אוֹת: הֵגָה וְיֵשׁ אוֹמְרִים שְׁחַל־הַמוֹעֵד חֵבֵב בַּתַּפְלִין (ח) בְּשֵׁם הָרִאשׁוֹ, וְכֵן נִתְּהֵן בְּכָל גְּלוּלֹת אֵלֶּי (י) לְהִנִּיחֵם בַּמוֹעֵד וּלְכַרֵּךְ עֲלֵיהֶם, אֲלֵא (י) שְׁאִין מְכַרְכִּים עֲלֵיהֶם (א) בְּקוֹל רֹם בְּבֵית־הַכִּנֹּסֶת כִּמוֹ שֶׁאֵר יוֹמֵת הַשָּׁנָה:

לב סדר פתיבת תפלין, ובו נ"ב סעיפים:

א קהות לד א^ה מצות תכלין שיקחב ארבע פרישיות שחן "קדש לי כל בכור" (* עד "למועדח"; "והיה פי יבאך" עד
 (* עד "למועדח מימים ימימה", כצ"ל

שערי תשובה

[5] אָסור. עבֹהֵיט זען סײַנן טח בִּטּוֹי שֵׁט. וּבִדְרִי קאן פֿתב דְּהֵבִי נִקְטִינן
שְׂאָל לטַקֵּטל תַּפְלִין פֿשֶׁכֶת. זענן בִּפְרִיחַ סײַנן חצו שְׁעָכֶס: אָזי הִלְכִי
לִקְצֵיכִי וְדַמְתִּי הָתָּה לְחֹדֶר אָזִי תוֹכִיב. וְיִדְרִיט שְׂנִי בִּבְכֹר בִּבְרִיחַ בִּנְקִיטָא
הַחֲתִי תַפְלִין וְקִדְמִי קִישׁ כּוֹ וְאַחֲכִי הִלְכִי לְבִהְנֵס כּוֹ עִישׁ וְשֵׁם יְבֹאֵר אִיִּיִּהּ:

[6] אָסור. הִינוּ אַם מִנִּיחִין לִשֵּׁם מַצְוָה, וְאָז עוֹבֵר מִשּׁוּם כָּל תּוֹסִיף, מִיֵּא וְנָעַן
עִיִּת: (3) אָסור. צִנֵּן בְּקִסְפ־מִשְׁנָה שֶׁפֶתֶב: וְנִחְלָקוּ הַמְּפָרְשִׁים בְּחֶהֱמִי,
יֵשׁ מִקָּם אֹמְרִים דְּבִקְבֵּל יִיט הֵם וְאֵין מִנִּיחִין בְּקָם תַּפְלִין וְיֵא שְׁמִינִיחִין, וְכֵן
נִרְאָה מִדְּבָרֵי רַבְנֵנוּ שֶׁפֶתֶב בִּפְּוֹי מִשְׁכִּימַת יִיט כּוֹחֵב אֲדִם תַּפְלִין לִקְצֵמוּ רַבִּי
וְצִיֵּעַ שְׁהוּא וְזֶל פֶּתֶב לְהִנָּקֶן שֶׁאֵם בִּפְּוֹי מִשְׁכִּימַת יִיט וְזֶל: אֵין לוֹ מָה יֵאכָל נִדְאָה שְׁשִׁמּוֹ מִפְּנֵי שְׁאֵין מִנִּיחִין תַּפְלִין בְּחֶהֱמִי דְּבִקְבֵּל יִיט הוּא
עֵכֶס. הָרִי שֶׁפֶתֶב בְּדַעַת הַנִּכְנָסִים שֶׁאֵין מִנִּיחִין תַּפְלִין בְּחֶהֱמִי הִסֵּף מִשְׁכִּי־מִשְׁכִּי וְהִלְכֹתוֹ תַּפְלִין צִיֵּעַ. וְדִאֲרֵינוּ זענן עִיִּת: (2) בְּקוֹל רֶם. וְכִתְבֵּי טִיִּי. תַּמִּיחַ הוּא
לְכַף שֶׁאֵין מִי מִחֲלָקִיב בֵּין סֶרֶף לְגִילִי, אִיכָּא פֶּתֶב וְהִתְחַבֵּן בְּלֹא בְּרִיחַ וְכִיִּם בֵּין שְׂאָל בְּקָם צִיֵּעַ. וְכִתְבֵּי מִשְׁנָה שְׁכִּיבִים וְחֹלְקִים שְׂאָל
לְבִרְכָּהּ בְּחֶהֱמִי, וְאוֹחֵן שְׂרָא לְהַעֲמִיד עַל הַדִּין וְלִבְרֹךְ הַתְּהִיגוּ לְבִרְכָּהּ בְּחֶהֱמִי כִּדִּי שְׂאָל יְבֹאֵר לִידִי מִתְּלַתָּה, וְכִדִּי לְדָבָר בְּשִׁמְכֵמוּ. וְכִתְבֵּי הֶמֶא יִיט שְׂאָל לֶךְ בְּקָם בְּרִשְׁתָּה
הַרְבִּיבִים בֶּרֶק וְיִיחֵם בְּבִהְכֵּנוּ (וּבִסְפֹּר אֲלֵהֶיז בְּקָה חוֹלֵק עֲלֵיז דְּכִינִין וְרַעֲיָנִין בְּבִיחַ בְּרִיבִים מָה לִּי בְּהִלְכִּתֶּן בְּרַחֲמִי). כֶּתֶב בְּקִתְבֵּי מִהֲרָא יִיט קוֹ וּבִיִּי הִבְיֹא סִינִן כִּיִּיחַ,
דִּאוֹתוֹ הַמִּנִּים תַּפְלִין בְּחֶהֱמִי בְּלֹא בְּרִיחַ אִפִּיחַ אָסוֹר לְבִרְכָּה וְלִשְׁמִיחַ מִן תַּפְלִין לְחַפְּשִׁין עִישׁ, וְהִנֵּה שִׁיחַת חֲלִין אַכֵּל לַעֲנֹת קִדְשִׁי אוֹ קִדְשָׁה מִתֵּר לֵאמֹר הַמִּינִיחִין
בְּחֶהֱמִי בְּלֹא בְּרִיחַ. זענן מִסִּינִן כִּדִּי כִּי יוֹסִי וְדִיִּי. וְנִמְתַּבֵּר דִּי־אֲרֵינוּ כֶּתֶב דִּיאֲשִׁתַּמִּיט וְהִרְבֵּי מִיֵּא הִבְרִי מִהֲרָא יִיט הוּא הוֹאִיל עַל פֶּתֶב הַמִּנִּים בְּחֶהֱמִי
הַמוֹעֵד בְּלֹא בְּרִיחַ בִּשְׁאָל לַעֲנֹת, עִישׁ, וְלֹא כִּדִּי, וְחֲלֹקֵי נֵשׁ בִּין לְשִׁמְשִׁי שִׁיחַת חֲלִין אוֹ לַעֲנֹת לְגִישׁ וְקִדְשִׁי. וְתַמִּיכִי בְּרִיחִי אֲרֵינוּ עֲלֵה לִי דַעַתוֹ שֶׁאֲשַׁקְמִיט
מִהֲמִתְּבֹר מִיֵּא דְּבִרִי מִהֲרָא יִיט הוּא הִבְיֹא בִּסְפֹּר יִיט. עִישׁ, וְדִאֲרַבְרֵי מִמּוֹן אֲשִׁתַּמִּיט מִשְׁכִּי מִשְׁכִּי בִּסְפֹּר יִיט וְקוֹל יִיט סִינִן כִּדִּי כִּיִּיחַ יֵא:

פאזר הלכה

*** אָסור להניח.** עין במשנה ברורה. והנה מקור הדין עין לקמן בסיומן שח סעיף ד ב"ט ויגדל אברכם שם^א. והנה בדרך השנים בהלכות מקצה סתם להחמיר דאין לכלולם כי אם לצורך גופם או מקומם, וכן משמע בברכי יוסף בסיומן זה: אמנם בה"א"ם משמע דב"י שלא יפלו והוא דהין לברי שלא יגבדו נמי סתם לטליתם^ב, וכן משמע בהפרי"ק ג' בסיומן שח בסעיף קטן ג במשפחותיך ע"ט. וכל עצה הדין הזה מבאר בסיומן שח תהלי אסור הנחת תפילין בשבת ויו"ט שכל שיש מצוה, ואין לפי מה שזכיר בסמ"ק דה"ה^ג הוא גסן ממקללי בזה אם כן מפלג הוא גסן ממקללי לעגן שלטיל, וצ"ל בודאי יש להקל בשעת הדחק וכמו שכתבתי בפנים^ד.

*** היה לזול.** עין מה שכתבנו במשנה ברורה "והוא שהניחן וכו'". הוא מן אבות אבותם לציל בסיומן כט, אף לא נתבאר בדברי אס' יש בו על-ב"ש אסור מדרבנן. ועין בב"ח שמשמע מדברי דא"י אסור בהנחתן אפלו מדרבנן, ונחתו במניחי' שלא לשם מצוה, דאם לא כן בלא הכי איבא על תוס'.

ומהר"א ב' באבדו יסילין שא' ע"ט טוף פסוק קטן ו משמע שכל דבאין תבוא בהנחתם בשבת ויו"ט שיש מצוה, אפילו מדרבנן אין אסור להניח:

לעיר דרך מלבד, כמו שיתבאר לקמן בס'מן שא: **ב** (ו) גם הם אות. פסוק אבילת מצור¹⁴⁹ ובספר לעיבת הפסח. והש' אומרים סבירא להו פ'ון שפתרין בעשית מלאכה מן התורה ליכא איה: **ז** להניחן במועד. וחלוצת התפלין צריך להיות בחל-המועד (ס) קדם הלל. ועבשו נגהו איה אנשים לסלקן אחר ג'רשה של תפלת י"ח¹⁵⁰, (ט) ומכל מקום צריכין לזהר לבנן לשמע חזרת התפלה: **ח** שאין וכו'. פרוש, (י) משום דש' מניחים ויש שאינם מניחים, או אין מקריבים, יש לקרף בפשאי כדי שלא לבוא לידי מחלוקת, וכן (יא) לא ילך בהם ברשות-הרבים לבית הכנסת. (יב) והאחרונים הסכימו לדעת הש"י דיותר טוב להניחן בלי ברכה¹⁵¹, כי הברכות אינן מעכבות ויפסק בברכות להקל, ובפרט שהה"א ז"ל כתב שאין לדעת היש-אומרים עקר בש"ס¹⁵²), ועל-פלגנים לענן ברכה בודאי יש להחמיר. גם קדם ההנהגה יחשב קדושתו: אם אני מחזיק אני מניחן לשם מצוה, ואם לאו אין אני מניחן לשם מצוה, ובה נצא ודי' כלי' עלמא, דאף להסוכרים דחל-המועד אינו זמן תפלין אינו עובר על 'בל תוסיף', כיון שאינו מכון בהנחתם לשם מצוה ודאי. וכלי' שבין שאין לחש בזה לאסור וזולו יש את חל-המועד, וזה שכן אינו אלא כמקצתן של מצוה כנ"ל. ותפלין דרבעו הם אין להניחם בחל-המועד (פמ"ג)¹⁵³. עוד כתבו האחרונים (ההובאו בברה"א ע"ש) דאין נכון שפיהה הכנסת אחת קצתם בניה תפלין וקצתם לא (ביחוי), משום "לא תתקדרי". ומי שאין מניח תפלין בחל-המועד, שמתפלל בבית המדרש שמוניח תפלין, יש לו גם-כן להניחן וכלי ברכה. וצביר שנדגו להניח תפלין אין אלה לשנות מנדגם¹⁵⁴:

שער הציון

(ה) ארצות־החיים בשם רשפֿ'א: (ב) עץ בבאור הלכה: (ג) אחרונים: (ד) מגן־אברהם בסימן כט: (ו) ב"ה בסימן זח ופר"מגדים בסימן שח במשפחות ורב סעף־קטן ג: (ז) ס"ו בסימן שח סעף־קטן ג ע"ש: (ח) פרי־מגדים: (י) אלה זוטא ומישב ביה קשית הש"י: (יא) מגן־אברהם: (יב) פרי־מגדים וכתב־השלח דורד־חיים וחיילאם:

הלכות תפילין סימן לא לב

ביאורים ומוספים

סימן לא

דין תפילין בשבת ויום טוב

[משנ"ב ס"ק א]

יום טוב שני נמי בכלל. לדין בני חיץ לארץ⁽¹⁾.

(1) והנהגים להתענות ביום הכיפורים שני ימים, כתב לקמן (סי' תרכ"ד ס"ק טז) שיניחו תפילין ביום השני.

[משנ"ב ס"ק ב]

ואפילו בטל טל ישי אומרים גם כן דאסור⁽²⁾, אם לא לצורך נזקם או קיומם⁽³⁾.

(2) וליתן תפילין במתנה להבירו ביום טוב, כתב השו"ע לקמן (סי' תקט"ז ס"ג) שמוחר, כיון שראויות להנדה ביום חול, וביאר המשנ"ב שם (ס"ק יב) כוונתו, שכיון שהוא שמח בנתינתו במה שיוכל ללבוש בחול, הרי זה צורך שמחת יום טוב.

(3) ומי שרוצה להשתמש בשבת בטלית המתנה בתיק עם התפילין, כתב הקצות השלחן (סי' קח בדה"ש ס"ק יח) שיכול לטלטל את התיק כדי להוציאה, כדין טלטול כלי שמלאכתו לאיסור לצורך מקומו. אך לכתחילה, כתב הכף החיים (סי' שח ס"ק מה) שיש להזהר להוציא את הטלית בערב שבת.

[משנ"ב ס"ק ד]

דיקנו תפילין⁽⁴⁾.

(4) אכן לגבי חליצת התפילין קודם ברית מילה, כתב לעיל (סי' כה ס"ק נה) שראוי שלא לחלוץ את התפילין עד אחר הברית מילה, שהן נקראות אות וגם המילה היא אות. וראה מה שכתבנו שם.

[ביה"ל ד"ה אסור להניח]

והנה מקור דין צין לקמן בס"ק שח פ"ק ד' דט"ז ומגן אברהם פ"ק⁽⁵⁾.

(5) שם כתב הרמ"א שתפילין נחשבות מלאכתו להיות, ותמזהו המנ"א והט"ז, כיון שהשו"ע כאן פסק כהזהר שאסור להניח, אם כן מדוע לא יאסור בטלטול ויהיו מוקצה.

[ביה"ל שם]

הוא הדין לכדי שלא יגבנו נמי מטר לטלטלם⁽⁶⁾, וצ"ל כן בנ"א ישי לקלל בשעת הדחק וקמו שפסקתי בפני⁽⁷⁾.

(6) ומשמע שם שסיבר בהט"ז והמנ"א, שתפילין הן כלי שמלאכתו לאיסור, ואף על פי כן לא גזרו בהן איסור טלטול לצורך. [ולדברי הרמ"א הנ"ל מותר לטלטל את התפילין לצורך משום שהן כלי שמלאכתו להיווצר].

ותפילין שמונחות על הארץ אפילו בנתיקן, פסק הגרש"ז אויערבך (הליכות שלמה תפלה פ"ד ס"ב) שמוותר להרימן בשבת, אך לא יטלטלן עד מקום שירצה, אלא יניחן ביד במקום שאינו בזיון להן. ובשם החזו"א הובא (מעשה איש ח"ה עמ' ח) שמוותר להגביה תפילין שנפלו אם לאחר מכן יחישב במקום שבו היו התפילין [כרי שיהיה נחשב דבר בטלול כלי שמלאכתו לאיסור לצורך מקומו].

(7) ואף על פי שעיקר ייעודן של התפילין הוא להניחן לשם מצוה, דבר זה אסור בשבת, ומבואר במשנ"ב לקמן (סי' שח ס"ק כ) שכשעיקר השימוש בכלי הוא לדבר איסור נחשב בכלי ככלי

שמלאכתו לאיסור, תירץ בספר תפארת זקנים (הובא בילקוט מפרשים על השו"ע הוצאת הדרת קדש) שהואיל ועצם הנחת התפילין אינה אסורה, אלא רק המחשבה לשם מצוה היא האסורה, אם כן השימוש עצמו אינו איסור, וכן כתב הגרש"ז אויערבך (מנחת שלמה ביצה טו, א).

[משנ"ב ס"ק ו]

בפסח אכילת מצה⁽⁸⁾.

(8) ובב"י כתב בשם התי"ס, שהאות הוא במה שאסור לאכול חמץ, שהרי בשאר הימים אין חובה לאכול מצה.

[משנ"ב ס"ק ז]

ועכש' נהגו א"ת אגשים לסלקן אחר קדשה של תפלת י"ח⁽⁹⁾.

(9) אמנם לקמן (סי' לד ס"ק יד) כתב שאלו החולצים תפילין של רש"י ומניחים של ר"ת בחזרת הש"ץ, מלבד שעושים שלא כדין המבואר בשו"ע לעיל (סי' כה ס"ג), הרי גם צריך או לכוון לשמוע את הש"ץ ולא לעסוק בדברים אחרים.

[משנ"ב ס"ק ח]

והא"ת יונים הספימו לדעת הש"י דיותר טוב להניחן בלי ברכה⁽¹⁰⁾.

(10) ולקמן (סי' לח ס"ק טז) כתב שנהגו שלא לברך על תפילין בחול המועד.

והמנהג בארץ ישראל הוא שלא להניח תפילין בחיל המועד (הגר"מ טיקוצינסקי לוח א"י) וכן כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"ג סי' יא ראה להלן הע' ז), וכן הוא בשו"ת הלכות (ס"ג). והמנהג בחוץ לארץ, הביא הגר"מ גרוס ששמע מהגרא"מ שך (תל תלפיות קובץ נו עמ' פד) שבכל המקומות נהגו להניח תפילין בחול המועד חוץ מעירו של הגר"א. וכן הובא (קובץ דוספות להגש"פ מבית ליי עמ' קטז) שהבית הלוי מניחן בחול המועד, אמנם הגר"ח והגר"ז נהגו שלא להניח.

וגם כשמוניח בלי ברכה, כתב לעיל (סי' כה ס"ק כח) שאסור להפסיק בדיבור בין תפילין של יד לשל ראש, אמנם לעניית 'אמן יהא שמה רבא' וקדושה וברכו ואמן, כתב שם (ס"ק לו) שיש להקל ולהפסיק ביניהן.

[משנ"ב שם]

ובפרט שהגר"א ז"ל כתב שאין לדעת היש'אומרים עקר בש"ס⁽¹¹⁾.

(11) ואכן מובא בליקוטי מהרי"ח (ח"ג עמ' מג) בשם שערי רחמים, שהגר"א היה מזדרז מאוד להניח תפילין באיסור חג בהשכמה, כדי להראות חביבותן לאחר שלא הניחו אותן במשך החג. וכן הובא במעשה רב (אות קעד).

[משנ"ב שם]

ותפילין דבבנו תם אין להניחם בחל המועד [פמ"ג⁽¹²⁾] וכו', דאין נכון שפית'הכנסת אחת קצתם יניחו תפילין וקצתם לא יניחו⁽¹³⁾.

(12) ובטעם הדבר כתב הפמ"ג (משב"ז כ"ק ב), משום שהזהר החמיר מאד שלא להניח תפילין בחול המועד, ואף על פי שאנו מניחים, מ"מ די במה שמניחים תפילין של רש"י, וע"ד, שהרי זה ספק ספיקא, שמא הלכה כרש"י, ואף אם הלכה כר"ת מ"מ שמא אין צריך להניח תפילין בחול המועד כלל.

(13) בביאור מה שלא נקט לשון 'אסור', כתב הש"י חמד (ח"ט המשך במילואים עמוד 7

מילואים הלכות תפילין סימן כח המשך מעמוד קודם

שרה ארת (ט) שטוב שיעשה זאת בעצמו ולא יתן לאחר, משום חיוב המצוה.

(16) ובטעם הדבר ביאר השו"ע (יו"ד סי' שא ס"ט), כיון שהידים נוגעות בה והיא נכרכת על היד תמיד ומחממת אותה.

והקשר של ראש שהוא בצורת דלי"ת, כתב הערוך השלחן (סי'ת) שיש שנהגו להניחו על המעברתא. כיון שהוא חלק מאותיות השם ואינו ראוי שיהיה מונח בתחתיתה.

(15) ומעשה זה של קיפול התפילין, כתב הבן איש חי (שנה א פ' חיי

הלכות תפילין סימן לא לב המשך מעמוד 80

אם דעתו לחזור לחוץ לארץ, הורה (ישא יוסף אורח סי' ו) שיניחן בצינעא בביתו.

וכן סיפר הגר"מ שך (מובא בספר הזכרון מבקשי תורה עמ' תשל ואילך) שכשעלה לארץ הקדש הסתפק כיצד עליו לנהוג, ועלה בדעתו לומר שחיוב הנחת תפילין אינו חיוב המתחדש בכל יום אלא חיוב תמידי, ורק מפני שאין לנו אפשרות לשומן כראוי אנו מניחים אותן רק בזמן התפילה, ועל כן כשאנו יכול להניחן מחמת המנהג, יש לו להניחן אחר המועד כשיעור הזמן שזיה מניחן בחוץ לארץ, וכשכא לפני הגר"ז סולוביצ'יק אמר לו הגר"ז שכן נכון לעשות, וכך גם הורה משמו הגר"א פינקל (מורה, אב חשל"ג מדהר"א נבנצל, וכן הובא בקובץ חוספית להגש"פ מבית לוי עמ' קסז) שכשהגיע הגר"ז לירושלים הורה לבני שבין שירושלים היה המנהג שלא להניח, אם כן אין צריכים להניח. ובפנינו רבנו הגר"ז (עמ' סב) הביא, שהגר"ז אמר שאין זה דבר התלוי במנהג אלא מחלוקת הפוסקים.

מאידך, הביא הגר"מ גרוס בשם הגר"מ שך (תל תלפיות קובץ נ' עמ' פח) שהורה לו הגר"ז מלצר להמשיך ולהניחן בחול המועד, וכן הורה הגר"מ שך להניחן.

ולגבי מי שעבר מארץ ישראל לחוץ לארץ, כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"ו סי' ה) שיניח תפילין ולא יברך עליהן.

ומי שאביתו נהגו להניח תפילין בחול המועד, ורוצה לשנות ממנהגם, כתב בשו"ת שואל ומשיב (מהדורא ג ח"א סי' רמז) שאסור לו לשנות ממנהג אבותיו. ובשו"ת בית יצחק (יו"ד ח"ב סי' פח) כתב שאין בזה משום 'אל תטוש', משום שדין זה אינו שייך אלא בדבר של חומרא, אך לא בדבר שנחלק בו הפוסקים.

מערכת חול המועד אות יז): "בספר משנה ברורה לזידי הגאון מאיר הכהן אבדיק ראדין יצ"ו, כתב בלשון 'אין נכון', משום שאין ודאי לו שהעושה משום ספק עובר משום לא תתגודדו, ובשו"ת אגרות משה (אורח ח"ה סי' כד אות ו) ביאר בכונת המשגיב, שמשום שידוע לכולם שיש בכך שני מנהגים והרי זה כדבר שרשות בידו איך לנהוג, אין בכך איסור של 'לא תתגודדו'. והוסיף, שבבית הכנסת שצריך רשות להיות ש"ץ, חייב השי"ץ להניח תפילין כמנהג סתם האנשים שבבית הכנסת הזה, אבל בבית הכנסת שלכל אחד יש רשות להיות ש"ץ, אין צורך השי"ץ להיות מאלו המניחים תפילין.

[משנ"ב ס"ק ח]

וצבור שנקגי להניח תפילין אין להם לשנות מנהגם⁽¹⁴⁾.

(14) והבא ממקום שנהגו להניח תפילין למקום שנהגים שלא להניחן, ונשתקע שם, הורה הגר"ז אויערבך (ספר יום טוב שני כהלכותו פרק אחרון סי' הובא בהלכות שלמה תפלה פ"ד סי' כ) שיעשה כמנהג מקומו החדש, ואינו צריך להניחן, אלא שאב ירצה יניחן בצינעא בלא ברכה, ייתנה שאם הלכה כדעת המחייבים להניח תפילין הרי הוא מניחן לשם מצוה, ואם לאו הרי הוא מניחן לשם מלבוש בלבד, וכן כתב בשו"ת אגרות משה (אורח ח"ה סי' קה אות ה) שהבא מחוץ לארץ לארץ ישראל אינו צריך להניחן, ואם רוצה יניחן בצינעא ובלא ברכה. ובשו"ת שבט הלוי (ח"ג סי' יא) כתב, שמי שעלה לארץ ישראל ואינו מניח תפילין, אינו נחשב כעובר על מנהג אבותיו, כי כל המנהג לא התקבל אלא בחוץ לארץ. והגר"ז"ש אלישיב (קונטרס הלכות תפילין סליא) הורה שאין להניחן, אמנם

הלכות תפילין סימן לב המשך מעמוד מד

אחר הכתיבה, אבל אם כבר בתחילה הכתיבה היה נקב, פסולה האות משום שאינה מוקפת גי'ל.

[ביה"ל שם]

פי קטב שטודי סוכר קתריץ ראשון של סבית-יוסף ולכן פשינו דוקא קל תללל⁽⁶⁵⁾.

(65) וכדיבאר הדרך החיים, שכל שהנקב ממלא את כל החלל הרי זה דומה לנגיעה אות באות, מאחר שאין קלף בין גג האות ליריבה.

(63) ובאופן זה, כתב לקמן (סוף משנת סופרים, כללי מוקף גי'ל) שאין חיסרון משום 'שלא כסדרן', וכדי שתהיה האות מוקפת גי'ל, מספיק במה שיתכן הדבר אחר כך.

[ביה"ל ד"ה אבל]

יצין פקריקדים ובדורן סתמים דזה לא קאי נק למרוץ א' של הבית-יוסף⁽⁶⁴⁾.

(64) שהקשה הב"י איך מכשירים בנפסקה שום אות בנקב והלא אינו מוקף גי'ל, ותיירץ על זה שני תירוצים: א. שדין מוקף גי'ל הוא רק בנגיעה אות לאות ולא בנקב. ב. שאין בשר בנקב אלא אם כן נקב

